

KOMERCIJALNI DIZAJN/ COMMERCIAL DESIGN

Stručni članak

Helena Cuko¹

¹Internacionalni univerzitet Travnik u Travniku, Aleja Konzula Meljanac bb, Travnik, BiH

Sadržaj

Unutrašnji dizajn je moćan, suštinski deo našeg svakodnevnog života. On utiče na naš život, posao, zadovoljstvo, zdravlje itd. Komercijalni dizajn se prilično razlikuje od ostalih dizajna. Zašto? Zato što ovde dizajniramo prostor kako bi odgovarao velikom broju ljudi. Prva stavka kod komercijalnog dizajna treba da bude funkcionalnost. Potrebno je da ljudi nemaju problema prilikom kretanja, kupovine ili doručak u objektu. Sve im mora biti dostupno i za sve vrste uzrasta, od dece do starijih osoba. Posebno za osoba sa invaliditetom. Komercijalni prostori uključuju razne vrste prodajnih mesta, poput trgovina, restorana, kafića, hotela, benzinskih pumpi, frizerskih salona, kozmetičkih salona i slično. dizajn i opremanje komercijalnog prostora treba biti prilagođeno vrsti poslovanja i ciljanoj publici. Dobar dizajn i opremanje komercijalnog prostora ne samo da poboljšava vizualni izgled prostora. Generalno za svi koji su korisnici usluga komercijalnog objekta. Dobar dizajn povećava prodaju i potražnju za oko 40%.

Ključne reči: dizajn, komercijalni prostor, izgled, korisnik usluga.

Abstract

Interior design is a powerful, essential part of our daily lives. It affects our life, work, pleasure, health, etc. Commercial design is quite different from other designs. Why? Because here we design the space to suit a large number of people. The first item in commercial design should be functionality. It is necessary that people do not have problems when moving, shopping or having breakfast in the facility. Everything must be accessible to them and for all ages, from children to the elderly. Especially for people with disabilities. Commercial premises include various types of outlets, such as shops, restaurants, cafes, hotels, petrol stations, hair salons, beauty salons and the like. the design and furnishing of the commercial space should be adapted to the type of business and the target audience. Good design and furnishing of commercial space not only improves the visual appearance of the space. Generally, for everyone who is a user of the services of a commercial facility. Good design increases sales and demand by about 40%.

Keywords: design, commercial space, appearance, user of services.

Uvod

Dizajn i opremanje komercijalnog prostora važan je za uspeh poslovanja, bez obzira na vrstu komercijalne delatnosti. Komercijalni prostori uključuju razne vrste prodajnih mesta, poput trgovina, restorana, kafića, hotela, benzinskih pumpi, frizerskih salona, kozmetičkih salona i slično. Upravo zato, dizajn i opremanje komercijalnog prostora treba biti prilagođeno vrsti poslovanja i ciljanoj publici.⁶¹ Dizajneri stvaraju prostore koji predviđaju naše potrebe i privlače naše emocije, dok se oslanjaju na širok skup veština i tehničko znanje. Dizajn enterijera se dramatično promenio od početka 20. veka, kada je tek počeo da se pojavljuje kao profesija. Dizajneri enterijera moraju biti visoko kvalifikovani da kreiraju unutrašnje okruženje koje je funkcionalno, bezbedno i koje se pridržava građevinskih kodeksa, propisa i zahteva ADA. Stambeni dizajn je dizajn enterijera privatnih rezidencija. Pošto je ovaj tip dizajna veoma specifičan za pojedinačne situacije, potrebe i želje pojedinca su najvažniji u ovoj oblasti dizajna enterijera. Dizajner enterijera može raditi na projektu od početne faze planiranja ili može raditi na remodeliranju postojeće strukture. Često je to veoma uključen proces koji traje mesecima da se prilagodi i stvori prostor sa vizijom klijenta.

1. Komercijalni dizajn i grafički dizajn – povezanost i determiniranost

Grafički dizajn je umjetnost i praksa planiranja i projekcije ideja i iskustava vizualnog i tekstualnog sadržaja, a može uključivati ilustracije, fotografije, riječi ili grafiku. Grafički dizajner koristi kombinaciju slike, ilustracije i slova (kreira vizualni objekat) kako bi iskomunicirao određenu ideju (prilagodio određenoj svrsi). Grafički dizajn može imati različite svrhe, od informisanja preko uvjeravanja do educiranja. Zbog toga se i radi u obrazovne, kulturne, političke i, naravno, komercijalne svrhe. Pored dvodimenzionalnih, grafički dizajn se bavi i trodimenzionalnim objektima, kao što je industrijski dizajn, dizajn ambalaža i slično. Funkcija grafičkog dizajna jeste da daje formu i oblik informacijama, te da oblikuje smislen proizvod. Značaj grafičkog dizajna kada je u pitanju komercijalni sektor se ogleda u uticaju koji ima na prodaju proizvoda. Zapravo najveća vrijednost grafičkog dizajna se krije u poruci koja stoji iza "običnog znaka" kojeg posmatrači razumiju i koji ostavlja utisak na njih. Značenju te poruke pridonosi izbor boja, znakova, fonta, vrste slova i slično. Uloga dizajnera jeste da svojim komunikacijskim vještinama ubijede kupce kako bi im prodali proizvod. Dizajn

⁶¹ <http://vbinvestspace.com/dizajn-i-opremanje-komercijalnog-prostora>, 23.12.2023.

XXVII International conference

“ECONOMIC, LEGAL AND MEDIA TRANSFORMATION THROUGH THE GREEN ECONOMY OF THE WESTERN BALKAN COUNTRIES WITH SPECIAL REFERENCE TO BOSNIA AND HERZEGOVINA”

omogućava kupcima da znaju ko ste i čime se bavite i može privući nove kupce. Pa tako kao i svemu drugom, i u dizajniranju polazite od toga šta želite poručiti potencijalnim kupcima i šta je misija Vašeg poduzeća.⁶²

Komercijalni dizajn obuhvata:

- Maloprodaja: obuhvata tržne centre i tržne centre, robne kuće, specijalizovane prodavnice, vizuelni merchandising i izložbene prostore.
- Vizuelno i prostorno brendiranje: korišćenje prostora kao medijuma za izražavanje korporativnog brenda.
- Korporativni: dizajn kancelarije za bilo koju vrstu poslovanja kao što su banke.
- Zdravstvena zaštita: projektovanje bolnica, objekata za pomoć u životu, medicinskih ordinacija, stomatoloških ordinacija, psihijatrijskih ustanova, laboratorija, medicinskih specijaliteta.
- Ugostiteljstvo i rekreacija: obuhvata hotele, motele, odmarališta, brodove za krstarenje, kafiće, barove, kazina, noćne klubove, pozorišta, muzičke i koncertne sale, opere, sportske objekte, restorane, teretane, klubove zdravlja i banje itd.
- Institucionalne: vladine službe, finansijske institucije (banke i kreditne unije), škole i univerziteti, verski objekti itd.
- Industrijski objekti: proizvodni i obučni objekti, kao i objekti za uvoz i izvoz.
- Izložba: obuhvata muzeje, galeriju, izložbenu salu, posebno dizajn izložbenog prostora i izložbenu galeriju.
- Zgrada za prevoz: uključuje autobusku stanicu, metro stanicu, aerodrome, luku itd.

Ostale oblasti specijalizacije uključuju dizajn zabavnih i tematskih parkova, dizajn muzeja i izložbi, dizajn izložbi, dizajn događaja (uključujući ceremonije, venčanja, tuševi za bebe i svadbe, zabave, konvencije i koncerte), stilizovanje enterijera i rekvizita, zanatski stil, stilizovanje hrane, stajling proizvoda, dizajn pejzaža, dizajn pozorišta i performansa, dizajn scena i scene, scenski dizajn i dizajn produkcije za film i televiziju.

Proizvodne tvrtke koje tržištu žele isporučiti takav proizvod i istaknuti se od konkurencije sve više ulažu u industrijski dizajn koji često uvode u ranim fazama razvoja proizvoda te ga integiraju kroz cjelokupan proces razvoja proizvoda. Za razliku od industrijskog dizajna u samim njegovim počecima kada je glavni fokus bio na vizualnom dojmu

⁶² <https://marketingfancier.com/graficki-dizajn-dizajner/>, 23.12.2023.

i namjeni samog proizvoda, suvremeni industrijski dizajn sastoji se od mnogo više elemenata koje određeni proizvod treba ispuniti kako bi bio zamijećen na tržištu. Sve se više gleda na to da se prilikom dizajna proizvoda istovremeno vodi računa o koristima koje proizvod nosi korisnicima, ali i koristima za samog proizvođača u vidu da se omogući što lakša, povoljnija i brža proizvodnja.⁶³

2.Odnos industrijski i komercijalni dizajn

Industrijski dizajn je profesionalna praksa dizajniranja proizvoda, uređaja, predmeta i usluga koje svakodnevno koriste milijuni ljudi širom svijeta. Industrijski dizajneri primarno su usredotočeni na fizički izgled, funkcionalnost i obradivost proizvoda, no vrlo često su uključeni u mnogo više procesa tijekom razvojnog ciklusa proizvoda.⁶⁴

Industrijski dizajn je zapravo dio dizajna koji se odnosi na strojeve, automobile, namještaj, gradnju i slično. On podrazumijeva proces dizajniranja koji se primjenjuje na proizvode koji se proizvode tehnikama masovne proizvodnje. „Industrijskim dizajnom kao jednim od oblika intelektualnog vlasništva štite se prostorna ili plošna obilježja proizvoda (industrijski ili zanatski proizvedenog predmeta), vidljiva pri njegovoj normalnoj (namjenskoj) uporabi. Prostorna obilježja su oblik i obris proizvoda, a plošna obilježja su šare, crte, boje, tekstura te kombinacije navedenih obilježja.“⁶⁵

„Industrijski dizajn je uključen u čitav proces razvoja proizvoda, no vrijeme najvećeg angažmana ovisi o vrsti proizvoda. U tom smislu razlikujemo:

- Tehnologijom-vođene proizvode - oni proizvodi čije su glavne karakteristike vezane uz tehnologiju i mogućnost zadovoljavanja određenih tehničkih ciljeva. Ove proizvode kupci odabiru prvenstveno radi tehnoloških karakteristika, a manje radi estetike.
- Korisnikom-vođene proizvode - oni proizvodi čije su glavne karakteristike vezane uz interakciju s korisnikom i estetski dojam. Kod ovakvih proizvoda razina interakcije korisnik-proizvod je dosta visoka.⁶⁶

Mogli bi smo da prikazemo model industrijski dizajn u 40-godišnji stan:

⁶³ Vladović I., Razvoj i dizajn proizvoda, Sveučilište u Splitu, 2020 godina, str. 1.

⁶⁴ What is industrial design? <https://www.idsa.org/what-industrial-design>

⁶⁵ Što je industrijski dizajn?, dostupno: <https://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/industrijski-dizajn/>

⁶⁶ Dizajn industrijskih proizvoda – skripta: http://marjan.fesb.hr/kk/DIP_skripta.pdf

XXVII International conference

“ECONOMIC, LEGAL AND MEDIA TRANSFORMATION THROUGH THE GREEN ECONOMY OF THE WESTERN BALKAN COUNTRIES WITH SPECIAL REFERENCE TO BOSNIA AND HERZEGOVINA”

Slika br. 1 Industrijski dizajn

Može se utvrditi da je stan prepun detalja koji karakteriziraju industrijski dizajn. Nalazi se u gradu Taipei u Taiwanu i prostire se na površini od 181 kvadrata. Izgrađen je prije četrdeset godina, a dizajneri tvrtke CHI-TORCH uredili su ga tako da se može osjetiti prošlo vreme u kojem je izgrađen, kao i današnje moderno doba.⁶⁷

Slika br. 2 Šema industrijskog stana

Tvrtke koje industrijski dizajn primjenjuju na samom kraju procesa inženjeringa ili ga potpuno izostavljaju, teže će se izboriti za svoje mjesto na tržištu. Industrijski dizajneri današnjice

⁶⁷ <https://www.mojstan.net/stan/industrijski-dizajn-u-cetrdesetogodisnjem-stanu/>, 24.12.2023-
XXVII International conference

“ECONOMIC, LEGAL AND MEDIA TRANSFORMATION THROUGH THE GREEN ECONOMY OF THE WESTERN BALKAN
COUNTRIES WITH SPECIAL REFERENCE TO BOSNIA AND HERZEGOVINA”

suočavaju se sa sve brojnijim i težim izazovima zbog sve bržeg razvojnog ciklusa. Uz to, potrošači postaju sve zahtjevniji, a globalna konkurencija je ogromna i sve brže raste. Dizajnerski i inženjerski timovi postaju geografski sve rašireniji, a elementi dizajnerskog i inženjerskog procesa često su eksternalizirani.⁶⁸

Globalizacija sve više utječe na to da industrijski dizajneri sada moraju uzeti u obzir i ljudske čimbenike i demografiju tijekom faze dizajna. Oni ne samo da moraju uzeti u obzir različite fizičke karakteristike pojedinaca, njihov spol ili dobnu skupinu, nego se sve više prilikom procesa industrijskog dizajna počinje voditi računa o različitim kulturnim obilježjima ciljanih skupina, njihovim očekivanjima, uvjerenjima, sklonostima te svakodnevnim navikama.⁶⁹

3.

Priroda ima revitalizirajuće efekte koji su odlični za mentalno zdravlje, ali često smo prilično udaljeni od nje u našim modernim domovima. U izgrađenim oblastima može biti ograničen prostor za bašte ili možda ne nude dovoljno privatnosti od susjednih suseda. Dvorišta nude priliku da se ovo popravi. Okružen samim domom, iz susjednih vrata nema radoznalih očiju, a centralna lokacija zelene površine podstiče probijanje kroz nju pri prelasku iz jedne unutrašnje prostorije u drugu. Dizajnirana od strane Kaizen Archija, ova dva svetla i moderna vijetnamska koncepta vila su usredsređena oko svojih prozračnih dvorišta koja pružaju blaženo hlađenje ventilacije i spokojan pogled na vrt od 360°.

Dvospratna kuća je raspoređena u kvadratnoj formaciji, sa unutrašnjim dvorištem. Moderna fasada je zaštićena visokim zidovima kako bi se obezbedila privatnost od puta koji prolazi blizu ulaza.

Kada se uđe u vilu, estetika ostaje oštra i moderna sa ostrim belim zidovima, plafonima i podovima. Elementi prirodnog drveta i bež tekstila zagrevaju paletu boja, a čvrsti crni akcenti daju teška vizuelna sidra.

⁶⁸ Ibid.

⁶⁹ Importance of industrial design in product development - <https://www.technologyrecord.com/Article/theimportance-of-industrial-design-in-product-development-nx-plm-7575>, 24.12.2023.

Slika br. 3 Aksinomentriski prikaz vile

Slika br. 4 Aksinomentriski prikaz vile

Sl.br.5 Aksinomentriski prikaz vile

Zaključak

Komercijalni dizajn je posebno važan danas. Živimo u turbulentno doba. Ali, ovaj dizajn nije samo želja, nego i finansijsko pitanje. Kako se može zaključiti: troškovi izrade privlačnog rješenja mogu predstavljati samo mali dio ukupnih troškova razvoja proizvoda i proizvodnje. S toliko toga na kocki, lako je moguće da će proizvođač odustati od bitnih prednosti dobro osmišljenog proizvoda samo zbog toga što bi konkurenti mogli kroz neovlašteno kopiranje postići marginalnu uštedu.⁷⁰

Dizajn i opremanje komercijalnog prostora ima za fokus stvaranje privlačnog i funkcionalnog prostora za kupce, pojedinaca, kao i stvaranje optimalnih uveta za poslovanje. Ovo se definitivno postiže pažljivim planiranjem rasporeda prostora, korištenjem prikladnih boja i materijala, osvetljenjem i odabirom adekvatnog nameštaja i opreme.

⁷⁰ Denicola, Robert C., Applied Art and Industrial Design: A Suggested Approach to Copyright in Useful Articles" (1983). Minnesota Law Review. 2228.

Bibliografija

- 1.<http://vbinvestspace.com/dizajn-i-opremanje-komercijalnog-prostora>, 23.12.2023.
- 2.<https://marketingfancier.com/graficki-dizajn-dizajner/>, 23.12.2023.
- 3.Vladović I., Razvoj i dizaj proizvoda, Sveučilište u Splitu, 2020 godina, str. 1.
- 4.What is industrial design? <https://www.idsa.org/what-industrial-design>
- 5.Što je industrijski dizajn?, dostupno: <https://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/industrijski-dizajn/>
- 6.Dizaj industrijskih proizvoda – skripta: http://marjan.fesb.hr/kk/DIP_skripta.pdf
- 7.<https://www.mojstan.net/stan/industrijski-dizajn-u-cetrdesetogodisnjem-stanu/>, 24.12.2023-
- 8.Importance of industrial design in product development - <https://www.technologyrecord.com/Article/theimportance-of-industrial-design-in-product-development-nx-plm-7575>, 24.12.2023.
- 9.Denicola, Robert C., Applied Art and Industrial Design: A Suggested Approach to Copyright in Useful Articles" (1983). Minnesota Law Review. 2228.

